

Sayı: 17812098-TİM.AKİB.GSK.TAR.2020/284-2645
Konu: Balık Sektörü Değerlendirme Raporu

Mersin, 20/05/2020

DUYURU

Sayın Üyemiz,

Balık sektöründe faaliyet gösteren Birliğimiz üyelerinin uluslararası piyasalardaki rekabetçiliklerinin artmasını sağlamak amacıyla, Genel Sekreterliğimizce yurt içinde ve yurt dışında yayımlanan sektör haberlerinden derlenerek hazırlanan 0302 GTİP kodlu balık sektör raporu ekte bulunmaktadır.

Bilgilerini rica ederim.

Mehmet Ali ERKAN
Genel Sekreter

Ek: Balık Sektörü Değerlendirme Raporu (15 Sayfa)

Mayıs 2020

0302 GTİP Kodlu Balık Sektörünün Genel Değerlendirmesi

AKDENİZ İHRACATÇI BİRLİKLERİ
TARIM SEKTÖRLERİ ŞUBESİ

İçindekiler

1. Sektör Hakkında Bilgiler	1
1.1. Genel Değerlendirme	1
1.2. Üretim	2
1.3. Tüketim	3
1.4. Dünya İthalat Verileri	5
1.5. Dünya İhracat Verileri	6
1.6. Türkiye'ye Uygulanan Gümrük Vergi Oranları	7
1.7. Dünya'da En Çok İthalat Yapan Ülkelerdeki İthalatçı Firma Bilgileri	9
2. Türkiye İthalat/İhracat Verileri	12
2.1. Türkiye'nin İhracat Yaptığı Ülkelerin Verileri	12
2.2. Türkiye İllerinin İhracat Verileri	13
2.3. Türkiye'nin İthalat Yaptığı Ülkelerin Verileri	14
Kaynaklar	15

1. SEKTÖR HAKKINDA BİLGİLER

1.1 Genel Değerlendirme

Dünya genelinde toplam balık üretimi artışının 2019'da olduğu gibi düz bir grafik seyretmesi beklenmektedir. Hızla gelişen yetiştiricilik sektörü istikrarlı bir şekilde yükselen bir eğri çizmekte olup geçen yılın mahsulü %3,9 artış göstermiştir. 2019 yılında yetiştiricilikteki yükseliş avcılıkta büyük ölçüde Peru'daki hamsi avcılığındaki keskin düşüşten kaynaklanan %3,4 değerindeki düşüş ile dengelenmiştir. Ton balığı üretimi daha iyi durumda olup, arzda oluşan fazlalık fiyatları aşağı çekmektedir. Günümüz itibarı ile Dünya'da yenilen balıkların %45'lik kısmını doğadan yakalanan balıklar oluşturmakta olup, bu oran git gide azalmaktadır.

Geçen yıl uluslararası ticaret bakımından zor bir yıl olmuştur. Dünya'nın en büyük iki ekonomisi, Çin ve ABD ticari bir anlaşmazlığın içine sıkışıp kalmış ve görüşmelerdeki ilerleme çok yavaş bir şekilde tezahür etmiştir. Brexit sürecinin birçok farklı aşaması politik gerginlik ile belirsiz noktalara sürüklenmiştir. İş dünyasında güven kaybı yaşanmakta ve birçok büyük ekonomide yavaşlama görülmektedir. Dünya deniz ürünleri pazarı daha geniş ekonomik koşullar için fazlaca hassas bir durumda bulunmakta olup, duraklayan talep, gümrük vergileri ve çizilen belirsizlik tablosu 2019 yılında deniz ürünleri ticaretine ağır darbe vurmuştur. 2018 yılındaki %4 oranında büyümeden sonra, 2019 yılındaki toplam ticaret değeri %1,42 oranında düşüş ile 160,5 milyar USD olarak gerçekleşmiştir ve bu durumun yaşanmasında daha büyük etkisi olan ise düşen fiyatlardan ziyade, azalan hacim olarak değerlendirilmektedir. Ancak, aynı zamanda genel olarak Amerikan Dolar'ının daha güçlenmesi, diğer para birimlerindeki ihracat kar oranlarında yaşanan düşüşe katkıda bulunmuştur.

Dünya genelinde balık fiyatları, arzdaki değişkenlik ve ticari belirsizlikten dolayı 2019 yılında sıra dışı bir seviyede değişkenlik göstermiştir. Çin ve ABD arasında yaşanan ticari anlaşmazlığın etkisi Çin'in 2019 yılındaki deniz ürünleri ihracatına büyük bir darbe vurmuş ve ABD'nin ithalatında da düşüş yaşanmıştır. Asya'nın deniz ürünleri ihracatı 2019 yılında tahmini olarak 1,55 milyar USD değerinde düşüş yaşamıştır. Brexit süreci kaynaklı ekonomik zorluklar ve ticari sorunlar ise Dünya'nın en büyük deniz ürünleri pazarı olan Avrupa Birliği'nin deniz ürünleri ticaretinde yavaşlamaya sebep olmuştur. Güney Amerika'da, büyük oranda Ekvador'un Çin'e yaptığı karides ihracatı sayesinde ihracattaki büyüme korunmuştur. Çin'in son zamanlarda Vietnam'dan yapılan kaçakçılığı önleme çabaları başka

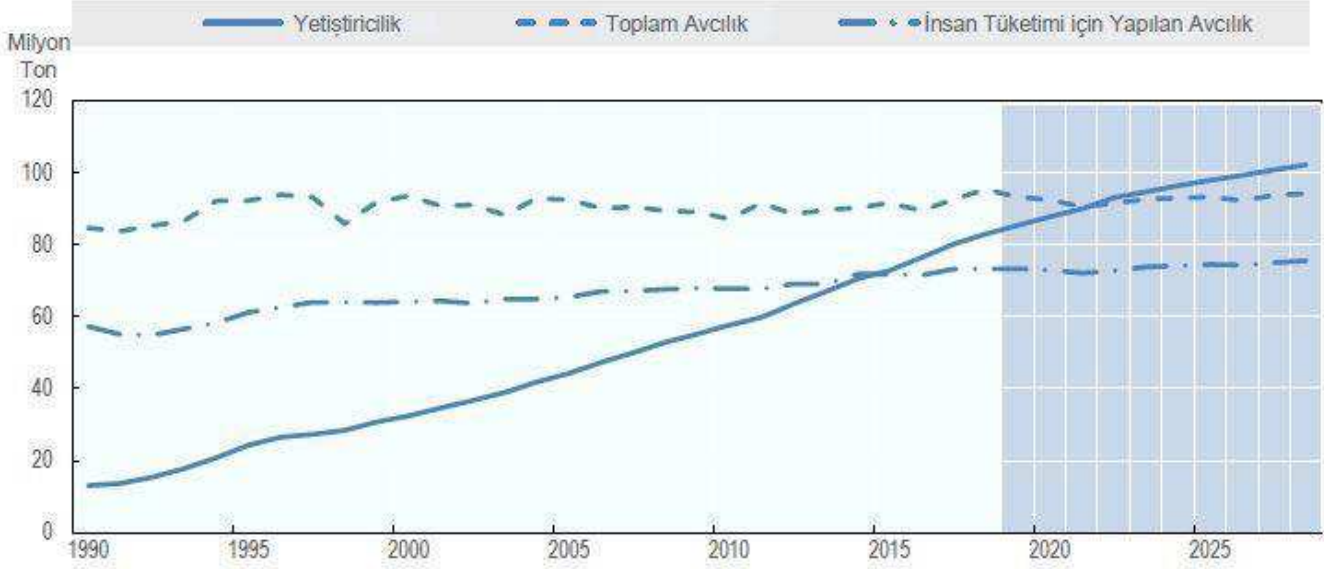
tedarikçilerden ithalat yapabilme imkanını geliştirmiştir. Tedarik kaynaklarında ve fiyatlarda yaşanan değişkenlikler, jeopolitik gerilim ve ekonomik zorluklarla dolu bir yıldan sonra 2020'de belirsizlik daha az olacak gibi görünmektedir. Brexit sonunda gerçekleşmiş olsa da, Birleşik Krallık ülkeleri olan Britanya ve Kuzey İrlanda'nın Avrupa Birliği ile gelecekteki ticari ilişkisinin şartları henüz kesinleştirilememiştir. En önemli ticari ürünler için tedarikteki büyümenin yavaşlaması ya da sabit kalması beklenmekte olup, eğer talepte artış olursa bu durum fiyatların da artmasına sebep olacaktır. Olumsuz taraftan bakıldığında ise, ABD ile Çin arasındaki ticari anlaşmazlık hala bir çözüme kavuşturulamamış ve Korona virüs salgınının dünya genelindeki ticaret üzerinde olumsuz etkileri hala varlığını sürdürmektedir, özellikle Çin için.

Dünya Verileri	2017	tahmini 2018	tahmini 2019	Değişim Yüzdesi 2019/18
Üretim	172.6	177.7	177.8	0.0
Avcılık	92.5	94.5	91.3	-3.4
Yetiştiricilik	80.1	83.2	86.5	3.9
Ticari Değer (Milyar USD ihracat)	156.5	162.9	160.5	-1.4
Ticari Hacim (Canlı Ağırlık)	64.9	65.1	64.3	-1.2
Toplam Kullanım	172.6	177.7	177.8	0.0
Yiyecek	153.4	155.7	158.2	1.6
Yem	14.6	17.5	15.0	-14.2
Diğer Kullanımlar	4.7	4.6	4.6	0.0
Arz ve Talep Göstergeleri				
Yiyecek (kg/yıl)	20.3	20.4	20.5	0.6
Avcılık (kg/yıl)	9.7	9.5	9.3	-2.0
Yetiştiricilik (kg/yıl)	10.6	10.9	11.2	2.8

Kaynak: Birleşmiş Milletler Tarım ve Gıda Örgütü (2020)

1.2. Üretim

Dünya genelinde toplam balık üretiminin 2028 yılına kadar 196,3 milyon ton olarak gerçekleşeceği öngörülmektedir ve bu rakam 2016 – 2018 yılları arasındaki üretim ortalamasına kıyasla %14 oranında bir artış ve artı olarak 24,1 milyon tonluk bir artış anlamına gelmektedir (aşağıdaki tabloda görülmektedir). Üretilen toplam miktar artmaya devam ederken, büyüme oranı ve seviyesi düşmeye devam etmektedir. Balık ve deniz ürünleri üretimindeki büyümenin büyük çoğunluğunun yetiştiricilik sektöründen geleceği düşünülmektedir. Bu da ilgili sektörde her yıl ortalama 2 milyon ton artışla 2028 yılında 102,2 milyon ton olarak gerçekleşerek, değerlendirilen dönemin sonuna kadar %28'lik bir artış oranı anlamına gelmektedir. 100 milyon tonluk üretim seviyesinin 2027 yılında aşılmasının yetiştiricilik sektörü için bir dönüm noktası olması beklenirken, gerçekleşecek bu artışın yıllık olarak git gide yavaşlayan bir büyüme oranı ile gerçekleşeceği öngörülmektedir.

Kaynak: Birleşmiş Milletler Tarım ve Gıda Örgütü & Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (2019)

Dünya çapında, beklenen düşük üretim verimi yetiştiricilik sektöründe de çevresel yönetmelikler, ideal üretim alanlarındaki azalmanın bir sonucu olarak görülecek ve bu durum üretimdeki büyümenin de daha düşük olmasında rol oynayacaktır.

Son yıllarda yaşanan sabit grafiğin aksine, avcılık sektöründe büyüme öngörülmektedir. Dünyadaki avcılık balıkçılığının miktarı 2028'e kadar 94,2 milyon ton olarak, 2016 – 2018 yıllarının ortalamasından 1,7 milyon ton daha fazla bir ortalama ile gerçekleşeceği tahmin edilmekte olup, bu da yine 2016 – 2018 yıllarının ortalamasına kıyasla %1,9 oranında artış anlamına gelmektedir. Bu artışın Çin'deki avcılık balıkçılığında yaşanan azalışa rağmen, bazı bölgelerdeki (Kuzey ve Latin Amerika, Avrupa) daha iyi yönetimin ve talepten dolayı artacak olan balık fiyatının etkisi ile gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Ülke seviyesinde ise, avcılık sektöründeki en büyük artışın Rusya ve Endonezya'da yaşanması beklenmektedir. Avcılık sektöründeki genel artışın bir sonucu olarak, yetiştiricilik sektöründeki üretimin toplam avcılık sektörü üretimini (gıda dışı kullanımlar dahil olmak üzere) 2022 yılına kadar geçmesi beklenmektedir.

1.3. Tüketim

Balık çok çeşitli ve birçok türü kapsayan bir üründür, yiyecek ve diğer amaçlı olarak birçok farklı çeşitte hazırlanıp tüketilebilmektedir. Kıtalar, bölgeler ve ülkeler arasında bile balığın işlenme ve tüketim şeklinde farklılıklar görülmektedir. Balıktan en çok faydalanılan yöntem insan tüketimi için olmaktadır ve oranının 2028'e kadar %89'dan %91'e kadar çıkacağı öngörülmektedir. Balığın insan tüketimi için kullanımı 2028'e kadar 25 milyon ton artarak toplamda 178 milyon ton olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. Bu öngörü 2016 – 2018

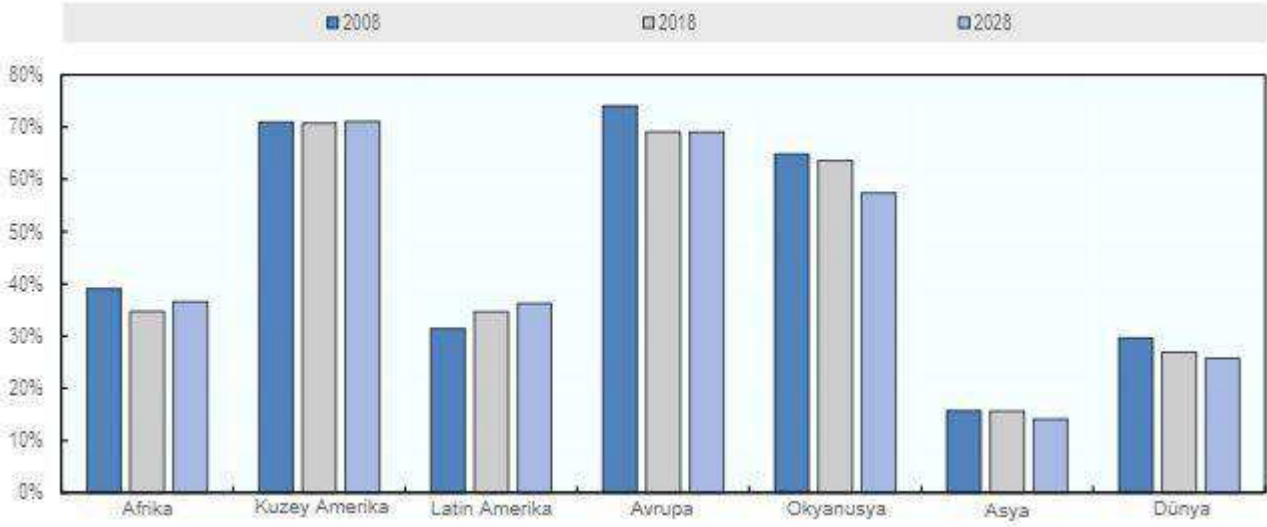
yıllarının ortalamasına kıyasla %16 oranında bir artış anlamına gelmektedir ve bir önceki 10 yılda görülen %32 artış oranına bakıldığında ise daha yavaş bir artış oranı olduğu görülmektedir. Toplamda yaşanacak artışa rağmen daha yavaş bir oranda gerçekleşmesi beklenen bu artış genel olarak ilave ürünün bulunma oranındaki düşüşü yansıtmakta olup bazı ülkelerdeki (özellikle gelişmiş ülkeler) nüfus büyüme oranındaki yavaşlamayı ve balık tüketimindeki büyümenin çok az olduğunu göstermektedir.

Talepte görülecek artışın çoğunlukla gelişen ülkelerden (özellikle Asya'da) kaynaklanacağı düşünülmektedir, tüketimdeki artışın %93'ünün bu ülkelerden dolayı olacağı ve 2028'de insan tüketimi için mevcut olacak balığın %81'inin bu ülkeler tarafından tüketileceği düşünülmektedir. Sonuç olarak Asya'nın insan tüketimi için ayrılan balığın %71'ini (ya da 126 milyon ton) tüketeceği ve en az tüketimin ise Okyanusya ve Latin Amerika tarafından yapılacağı öngörülmektedir. Asya ayrıca tüketimdeki büyüme olarak da birinci sırada kalmaya devam edecek olup 2028'e kadar tüketilecek balığın %71'lik oranını tüketecektir. Bu büyümenin, özellikle Doğu (Japonya hariç) ve Güneydoğu Asya'da, kendi yetiştiricilik sektörü üretimlerindeki artış, artan gelir, artan reklamlar ve hayvansal ürünler ve özellikle balıktan alınan proteinleri tercih eden kentsel nüfustaki artış gibi sebepler ile ortaya çıkacağı düşünülmektedir. En büyük balık üreticisi olarak Çin Dünya'nın en büyük balık tüketen ülkesi unvanını da koruyacak, 2028 yılına kadar toplam balık miktarının %36'lık oranını tüketecek ve 2016 – 2018 yılları arasında kişi başı 39,3 kg olan balık tüketimini 44,3 kg olarak artıracaktır.

Genel olarak bakıldığında, talepte gerçekleşecek olan artışın diyet alışkanlıklarındaki yaşanan değişikliklerden dolayı olacağı beklenmekte olup, bu durumun diğer birçok gıda seçimi için de beslenme, sağlık ve diyet kaygıları sebepleri yüzünden artarak devam etmesi beklenmektedir. Yoğun protein, birçok gerekli yağ asitleri ve mikro besinler kaynağı olan balık, insanların diyet ve sağlık kaygılarına bir seçenek olarak öne çıkmakta ve diyetler için besleyici bir kaynak olarak göze çarpmaktadır. Ticari pazarlama faaliyetlerinin genişletilmesi, coğrafik konum ve ülke içi üretim azlığı gibi unsurların etkilerini azaltmada büyük bir rol oynayacağı beklenmektedir ve böylece tüketicilerin daha geniş pazarlardaki daha çok çeşide ulaşımını mümkün kılacağı öngörülmektedir. Balık tüketiminin Avrupa'daki %69'luk oranı ve Kuzey Amerika'da %71'lik oranının ithalat ile sağlanan balıklarla gerçekleşmesi öngörülmektedir.

Tüketim oranının sabit kalacağı düşünülen Afrika kıtası hariç diğer bütün kıtalarda kişi başına düşen balık tüketiminin artış göstermesi beklenmekte olup Sahra altı Afrika'da küçük bir düşüşün yaşanması beklenmektedir. Balık arzında genel olarak beklenen artışa rağmen, Afrika'nın genelindeki nüfus artışından kaynaklanan kişi başı balık tüketiminde sabit bir gidişat ya da hafif bir azalma olacağı düşünülmektedir.

Bölgelerin Balık Tüketiminde İthalatın Payı

Kaynak: Birleşmiş Milletler Tarım ve Gıda Örgütü & Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (2019)

1.4. Dünya İthalat Verileri

2019 yılında 0302 GTİP kodlu balık ürünü için Dünya’da gerçekleştirilen toplam ithalat tutarı 21,1 milyar Dolar olarak gerçekleşmiş olup 2018 yılına kıyasla 473,9 milyon Dolar değerinde düşüş yaşanmıştır. İlk sırada 3,4 milyar Dolar ile İsveç, ikinci sırada 2,3 milyar Dolar ile ABD ve üçüncü sırada 1,5 milyar Dolar ile Fransa bulunmaktadır.

BALIK (0302) DÜNYA 2018 - 2019 İTHALAT VERİLERİ				
Ülkeler	İthalat 2018 (USD)	İthalat 2019 (USD)	2019 ve 2018 İthalat Farkı (USD)	2019 Toplam Tutardaki Pay (%)
İSVEÇ	3.809.105.000	3.484.445.000	-324.660.000	16
AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ	2.271.792.000	2.306.858.000	35.066.000	11
FRANSA	1.639.204.000	1.565.552.000	-73.652.000	7
POLONYA	1.238.387.000	1.306.516.000	68.129.000	6
İSPANYA	1.250.688.000	1.291.225.000	40.537.000	6
İTALYA	1.220.933.000	1.242.511.000	21.578.000	6
DANİMARKA	948.263.000	1.017.918.000	69.655.000	5
ÇİN	731.244.000	792.227.000	60.983.000	4
BİRLEŞİK KRALLIK	726.080.000	767.372.000	41.292.000	4
ALMANYA	703.903.000	648.149.000	-55.754.000	3
HOLLANDA	628.376.000	637.905.000	9.529.000	3
BREZİLYA	505.704.000	528.603.000	22.899.000	2
JAPONYA	442.855.000	414.793.000	-28.062.000	2
PORTEKİZ	402.461.000	379.106.000	-23.355.000	2
TAYLAND	257.721.000	301.855.000	44.134.000	1
FİNLANDIYA	389.705.000	300.000.000	-89.705.000	1

LİTVANYA	308.135.000	288.417.000	-19.718.000	1
HONG KONG, ÇİN	305.447.000	277.423.000	-28.024.000	1
KORE	250.474.000	254.701.000	4.227.000	1
KANADA	206.300.000	232.846.000	26.546.000	1
RUSYA	264.318.000	221.669.000	-42.649.000	1
TAİPEİ, ÇİN	190.043.000	196.394.000	6.351.000	1
MALEZYA	173.601.000	183.133.000	9.532.000	1
BELÇİKA	184.204.000	175.895.000	-8.309.000	1
NORVEÇ	164.166.000	161.163.000	-3.003.000	1
YUNANİSTAN	140.697.000	144.627.000	3.930.000	1
SİNGAPUR	142.825.000	139.070.000	-3.755.000	1
UKRAYNA	107.353.000	134.956.000	27.603.000	1
SUUDİ ARABİSTAN	137.380.000	131.198.000	-6.182.000	1
BELARUS	99.255.000	112.059.000	12.804.000	1
NİJERYA	62.171.000	103.442.000	41.271.000	0,49
İSVİÇRE	99.677.000	103.163.000	3.486.000	0,49
TÜRKİYE	40.702.000	39.254.000	-1.448.000	0,19
DİĞERLERİ	1.604.204.000	1.289.007.000	-315.197.000	6
TOPLAM	21.647.373.000	21.173.452.000	-473.921.000	100

Kaynak: Trade Map İnternet Sitesi

1.5. Dünya İhracat Verileri

2019 yılında 0302 GTİP kodlu balık ürünü için Dünya'daki toplam ihracat tutarı 21,3 milyar Dolar olarak gerçekleşmiş olup 2018 yılına kıyasla yaklaşık 788 bin Dolar değerinde düşüş yaşanmıştır. İhracatçı ülkelerden ilk sırada 7,1 milyar Dolar ile Norveç, ikinci sırada 3,4 milyar Dolar ile İsveç ve üçüncü sırada 1,08 milyar Dolar ile Birleşik Krallık bulunmaktadır.

BALIK (0302) DÜNYA 2018 - 2019 İHRACAT VERİLERİ				
Ülkeler	İhracat 2018 (USD)	İhracat 2019 (USD)	2019 ve 2018 İhracat Farkı (USD)	2019 Toplam Tutaradaki Pay (%)
NORVEÇ	7.363.150.000	7.100.087.000	-263.063.000	33
İSVEÇ	3.791.690.000	3.465.708.000	-325.982.000	16
BİRLEŞİK KRALLIK	958.963.000	1.082.622.000	123.659.000	5
ŞİLİ	864.363.000	893.623.000	29.260.000	4
DANİMARKA	820.583.000	876.396.000	55.813.000	4
KANADA	832.797.000	763.386.000	-69.411.000	4
FAROE ADASI	591.245.000	605.648.000	14.403.000	3
YUNANİSTAN	605.772.000	580.884.000	-24.888.000	3
İSPANYA	565.672.000	542.514.000	-23.158.000	3
HOLLANDA	522.086.000	539.100.000	17.014.000	3
TÜRKİYE	472.225.000	511.814.000	39.589.000	2
FRANSA	334.060.000	293.772.000	-40.288.000	1
İZLANDA	205.658.000	273.497.000	67.839.000	1
AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ	187.151.000	196.181.000	9.030.000	1

ENDONEZYA	104.853.000	192.721.000	87.868.000	1
PORTEKİZ	148.833.000	168.030.000	19.197.000	1
İTALYA	164.025.000	164.174.000	149.000	1
ÇİN	142.429.000	163.409.000	20.980.000	1
ALMANYA	201.951.000	159.396.000	-42.555.000	1
İRLANDA	145.256.000	158.790.000	13.534.000	1
FİNLANDİYA	180.480.000	145.752.000	-34.728.000	1
MEKSİKA	225.615.000	141.276.000	-84.339.000	1
HIRVATİSTAN	129.230.000	127.336.000	-1.894.000	1
AVUSTRALYA	125.210.000	122.825.000	-2.385.000	1
FAS	126.866.000	119.346.000	-7.520.000	1
EKVADOR	107.391.000	117.670.000	10.279.000	1
YENİ ZELANDA	106.939.000	105.683.000	-1.256.000	0,49
DİĞERLERİ	2.151.418.000	1.776.548.000	-374.870.000	8
TOPLAM	22.175.911.000	21.388.188.000	-787.723.000	100

Kaynak: Trade Map İnternet Sitesi

1.6. Türkiye'ye Uygulanan Gümrük Vergi Oranları

Balık ürününün ithalatında Dünya'daki ülkelerin Türkiye'ye uyguladıkları gümrük vergi oranları aşağıdaki gibidir (**030285 GTİP kodlu balık ürünü referans alınmıştır**).

İthalatçı Ülke	Türkiye'ye Uygulanan Gümrük Vergisi (%)
İtalya	0
Yunanistan	0
Hollanda	0
İspanya	0
Portekiz	0
Birleşik Krallık	0
Birleşik Arap Emirlikleri	0
Almanya	0
Ukrayna	0
Fransa	0
Romanya	0
Ürdün	0
Litvanya	0
Kuveyt	0
Kıbrıs	0
Katar	0
Suudi Arabistan	0

Gürcistan	0
Kanada	0
Bulgaristan	0
Danimarka	0
Avusturya	0
Bahreyn	0
Polonya	0
Makedonya	0
Singapur	0
Azerbaycan	0
Umman	0
Tayland	0
Hong Kong, Çin	0
İsviçre	0
Belçika	0
Slovenya	0
Lüksemburg	0
Hırvatistan	0
Çekya	0
Makao, Çin	0
İsveç	0
Malta	0
Malezya	0
Macaristan	0
Norveç	0
Letonya	0
Arnavutluk	0
Slovakya	0
Estonya	0
Avusturalya	0
Finlandiya	0
Bosna Hersek	0
Botsvana	0
İrlanda	0
Brunei	0
Mauritius	0
Güney Afrika	0
Maldivler	0
Namibya	0
ABD	3
Rusya	4,5
Kazakistan	4,5
Belarus	4,5
Ermenistan	4,5

Lübnan	5
Sırbistan	5
Endonezya	5
Mısır	5
Karadağ	6,7
Liberya	10
Suriye	10
Fas	10
Moldova	10
Venezuela	10
Burkina Faso	10
Myanmar	10
Viet Nam	12
Fransız Polinezyası	13
Kosta Rika	14
Panama	15
Guatemala	15
Güney Kore	20
Angola	20
İran	20
İsrail	28,2
Ekvador	30
Cezayir	30
Bahamalar	35
Tunus	36

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı & Avrupa Komisyonu Veri tabanı

1.7. Dünya’da En Çok İthalat Yapan Ülkelerdeki İthalatçı Firma Bilgileri

Dünya’da 0302 GTİP kodlu balık ürününden en çok ithalat yapan ülkelerdeki ithalatçı firmalardan bazılarının iletişim bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

İTHALATÇI ÜLKE	FİRMA ADI	FİRMA WEB SİTESİ / EMAIL SİTESİ	FİRMA TELEFON	YETKİLİ KİŞİ
İSVEÇ	BD Fisk AB	http://www.bdfisk.se	+46 920 59 97 00	Apelqvist Maria Veronika (CEO)
	J Lundqvist, AB	http://www.lundqvistfisk.com	+46 414 41 18 60	Lundquist Johan Christofer (Müdür)
	Olle Hartwig AB	http://www.hartwig.se	+46 8 600 89 30	Hartwig Tony Johan (CEO)
	Foodmark Sweden AB	http://www.foodmark.se	+46 8 50 07 22 00	Kent Peter Sandgren (CEO)
	OREX AB	http://www.orex.se	+46 46 25 01 50	Papadoulis Lackis K Vasilios (CEO)
ABD	Lifewood Co. Ltd	danielohh@lifewoodco.com	+1 (281) 501-2623	-
	Pacific Coral Seafood	info@pacific-coral.com	+1 (305) 573-8280	-
	Beaver Street Fisheries	info@seabest.com	+1 (904) 354-8533	-
	Lawrence Wholesale LLC	AdamR@lwllc.com	+1 (323) 235 7535	-
	Az Gems Inc	contact@azgems.com	+1 (909) 809-9513	-
FRANSA	BIHL RAYMOND ET CIE	http://www.pisciculture-bihl.fr	+33 3 89 25 62 15	Bihl Marc (Firma Sahibi)
	ICELAND SEAFOOD FRANCE	http://www.icelandseafood.fr	+33 3 21 10 25 60	Eiriksson Helgi (Yönetici)

	ETABLISSEMENTS COLOM ET ALBERTI	http://www.colomalberti.fr	+33 2 48 23 74 74	Gilles Etienne (CEO)
	FOUCHER MAURY	http://www.fouchermaury.com	+33 2 40 27 51 12	Foucher Gilles (Firma Sahibi)
	GARONNE MAREE ATLANTIQUE	http://www.garonne-maree.fr	+33 5 61 47 57 22	Le Saint Denis (Firma Sahibi)
POLONYA	MARE FOODS SP. Z O.O.	http://www.marefoods.pl	+48 91 3121300	Kiezik Sylwia (Genel Müdür Yrd.)
	Wilbo SA	http://www.wilbo.pl	+48 58 7837000	Serzycka Bożena (Yönetici)
	Abramczyk Sp. z o.o.	http://www.abramczyk.eu	+48 52 344 56 77	Abramczyk Ryszard (Yönetici)
	BIS FOODS STEFAN WYSOCKI SP. J.	http://www.bisfoods.pl	+48 91 4623563	Wysocki Szymon (Firma Sahibi)
	CONTIMAX SPÓŁKA AKCYJNA	http://www.contimax.pl	+48 14 6149620	Ciešlik Andrzej (Yönetici)
İSPANYA	Mercaimpex	http://www.mercaimpex.com	+34 917 866 230	Fernandez Gallardo Maria Isabel (CEO)
	Atxega Pescados Y Mariscos	http://atxega.com	+34 943 361 081	Achega Aizpurua Joaquin (CEO)
	Auxiliar Conservera	http://www.aucosa.com	+34 986 291 858	Alvarez Dominguez Tania (CEO)
	Arte Morhua	http://www.bacalaodimar.com	+34 948 246 465	Ojanguren Martinez Miguel Javier (CEO)
	Atxega Pescados Y Mariscos	http://atxega.com	+34 943 361 081	Achega Aizpurua Joaquin (CEO)
İTALYA	Sca Co S.r.l.	sca.co@libero.it	+39 0426 50 11 15	-
	Deton Italia SRL	info@detonitalia.it	+39 0266825373	-
	Oskco S.r.l.	info@oskco.it	+39 28 34 25 900	-
	Land Of Sea S.r.l.	info@landocean.it	+39 030 21 30 877	-
	Pesca Pronta Imports Export S.r.l.	commerciale@pescapronta.it	+39 066 58 771	-
DANİMARKA	Elite Seafood A/S	http://www.eliteseafood.dk	+45 97 91 16 00	Thomsen Jacob (Müdür)
	Uhrenholt A/S	http://www.uhrenholt.com	+45 64 41 40 41	Uhrenholt Sune (CEO)
	Aquapri A/S	http://aquapri.dk	+45 47 76 00 10	Buchvardt Priess Nels (Müdür)
	A/S Sæby Fiske-Industri	http://www.sæby.com	+45 98 46 10 66	Mikkelsen Henrik (CEO)
	Chrisfish Danmark A/S	http://www.chrisfish.dk	+45 96 20 21 00	Bertelsen Niels-Erik (CEO)
ÇİN	Qingdao Aiyuan Food Co., Ltd.	http://www.qdspringfood.cn	+86 53285253858	Gao Zeqing (Genel Müdür)
	Chongqing Carrefour Commercial Co., Ltd.	-	+86 2367728401	Erya Wei (Genel Müdür)
	Allied Pacific Aquatic Products (Zhanjiang) Co., Ltd.	-	+86 7593513388	Hanzhen Wang (Yönetici)
	AZUMA Foods (Suzhou) Co., Ltd.	-	+86 51268710998	Junshun Dong (Yönetici)
	Qingdao Fusheng Foodstuffs Co., Ltd.	-	+86 53288266153	Yuhua Zhong (Genel Müdür)
ALMANYA	Deutsche See GmbH	http://www.deutschese.de	+49 471 98 199 20	Miebach Egbert (CEO)
	Kreba-Fisch GmbH · Kreba-Neudorf	http://www.kreba-fisch.de	+49 3589 36243	Stiehler Wolfgang (CEO)
	Friedrich Wilhelm Lübbert GmbH & Co. KG	http://www.luebbert.de	+49 471 97990	Braasch Sven (CEO)
	AKI Altonaer Kaviar Import Haus Gustav Rüsç GmbH & Co. KG	http://www.aki-hamburg.de	+49 40 381 780	Rüsç Markus (CEO)
	Emil Roloff KG	http://www.roloff1920.de	+49 30 689740	Roloff Manfred (CEO)
HOLLANDA	Adri en Zoon Schaal- en Schelpdierenhandel BV	http://www.adrimossel.nl	+31 113-572087	Brujnooge A. (COO)
	Fishmasters BV	http://www.fishmasters.nl	+31 527-256500	de Boer E. (COO)
	Best Fish Almere Holland BV	http://www.bestfish.nl	+31 36-5397373	Veerman H.C. (COO)

	Cornelis Vrolijk's Visserij Maatschappij BV	http://www.cornelisvrolijk.eu	+31 255-532534	Vrolijk A. (COO)
	Heiploeg International BV	http://www.heiploeg.com	+31 595-405555	Parlevliet D. (COO)
BREZİLYA	Edifrigo Comercial E Industrial Ltda. - Edifrigo	-	+55 1621028300	Edio Pozzer (CEO)
	Leardini Pescados Ltda. - Leardini Pescados Ltda	-	+55 4733429900	Atílio Sérgio Leardini (CEO)
	Pesc Silveira Sa - Pescado Silveira Sa	-	+55 8134245011	José Da Silveira Neto (CEO)
	Bom Peixe Indústria E Comércio Ltda. - Bom Peixe	-	+55 1934296600	Carlos R. Garcia Gutierrez (CEO)
	Alaor Cremonese & Cia Ltda - Gelonese	-	+55 4535287475	Carla Eliza Mombach Cremonese (Müdür)
JAPONYA	ICHIMASA KAMABOKO CO., LTD.	-	+81 252707111	Masahiro Nozaki (Genel Müdür)
	KIBUN FOODS INC.	-	+81 368912600	Masahito Hoashi (Genel Müdür)
	CHAMPION SEAFOODS CO.,LTD.	-	+81 546561222	Takeshi Nakatsuka (Genel Müdür)
	KYOKUYO CO., LTD.	-	+81 355450701	Kenji Imai (Genel Müdür)
	KADONAGA SEAFOODS CO., LTD.	-	+81 859443011	Katsushi Matsumoto (Genel Müdür)
PORTEKİZ	9 Mares - Importação E Exportação De Peixe E Mariscos, Lda.	http://www.9mares.pt	+351 219730770	Raquel Pinto Ferreira Cristiano Ana (Müdür)
	Algarve Andaluzia, Importação e Exportação, Lda	http://www.algarveandaluzia.com	+351 289715957	da Conceição Domingos Aníbal (Müdür)
	Deltagel - Produtos Alimentares, S.A.	http://www.deltagel.pt	+351 232813119	da Costa Coimbra Luís Carlos (Yönetici)
	Leroy Portugal, Lda	http://www.leroy.no	+351 210988550	Fossoy Oyvind (Müdür)
	Luís Silvério & Filhos, S.A.	http://www.luissilveriofilhos.pt	+351 262550030	Henrique Silvério Luís Francisco (Yönetici)
TAYLAND	AYA FISHERY COMPANY LIMITED	-	+66 39581434	Patcharin Jaipin (Firma Sahibi)
	KOMATSU SUISAN (THAILAND) COMPANY LIMITED	-	+66 28735830	Nobukatsu Komatsu (Müdür)
	AMIX COMPANY LIMITED	-	+66 24401144	Juthin Thaploka (Müdür)
	S.CHAIVAREE COLD STORAGE COMPANY LIMITED	-	+66 34864444	Suwat Chantayasakorn (Müdür)
	STPI COMPANY LIMITED	-	+66 24374815	Sawat Turphinai (Müdür)
FİNLANDİYA	FIFAX Ab	http://www.fifax.ax/fi/	+358 44 777 38 18	Jalo Kimmo (CEO)
	Oy Vindirekt Finland Ab	http://www.vindirekt.fi	+358 9 774 59 30	Galtat Jean-Francois (CEO)
	Picadeli Finland Oy	http://www.picadeli.fi	+358 10 581 62 00	Westerberg Nina (CEO)
	PM-Juomatukku Oy	http://www.pm-juomatukku.fi	+358 20 741 58 80	Markula Jarkko (CEO)
	Rawmance Oy	http://www.foodin.fi	+358 40 648 66 70	Jalkanen Lasse (CEO)
LİTVANYA	SMULKIOS ZUVVYS, UAB	-	+370 34568742	Salvinija Guriene (Müdür)
	AKBELITA UAB	-	+370 52490509	Darius Momkus (Müdür)
	BAKANS M. Individuali Imone	-	+370 52728708	Martynas Bakans (Firma Sahibi)
	DALSA UAB	-	+370 37375103	Saulius Tumas (Müdür)
	LAVISOS AGROGRUPE UAB	-	+370 45935239	Kazimieras Striganavicius (Müdür)
HONG KONG	Glory Trading (HK) Ltd	http://www.gloryltd.com.hk/	+852 28518882	Chung Tim-Hoi (Müdür)
	Hai Sang Hong Marine Foodstuffs Ltd	http://www.yip.com.hk/haisanghong	+852 2548 6393	So Kit-Hoi (Müdür)
	Worldwide Seafood Ltd	http://www.worldwide-	+852 29114989	Lee Vivian Vivian (Müdür)

		seafood.com		
	Pacific Andes Food (Hong Kong) Company Limited	http://www.pacificandes.com	+852 25470168	Ng Joo Siang, (Müdür)
	Calder Marine Products Enterprises Limited	http://www.cnfc.com.cn	+852 27703809	Cheung Hung Sing, (Müdür)
GÜNEY KORE	Asia Seafood Inc.	-	+82 517102100	Kim, Tae Woo (Genel Müdür)
	Tsukiji Korea Co., Ltd.	-	+82 317492305	Choi, Jong Kyung (Genel Müdür)
	DOHSUI CO.,LTD KOREA BRANCH	-	+82 514622456	Tkano, Youzou
	Daegwallyeong nunmaeul-hwangtae	http://www.d-hwangtae.com/	+82 1042736007	Lee Eun-hee (Müdür)
	SAM HONG & CO LTD	-	+82 25 18 00 37	-
KANADA	Alliance Seafood Incorporated	-	+1 5068545800	Pierre Nadeau (Genel Müdür & Yönetim Kurulu Üyesi)
	Aliments Pearlmark Inc	-	+1 5142891771	Gordon Perlman (Genel Müdür & Yönetim Kurulu Üyesi)
	Acadian Fish Processors Limited	-	+1 9027622700	Richard D'entremont (Genel Müdür & Yönetim Kurulu Üyesi)
	Aquatec Seafoods Ltd	-	+1 2503396412	Malena Tutte (Genel Müdür)
	Bella Bella Fisheries Ltd	-	+1 2509572381	Wilford Humchitt (Genel Müdür Yrd.)

Kaynak: Trade Map İnternet Sitesi & 52wmb İnternet Sitesi

2. TÜRKİYE İHRACAT/İTHALAT VERİLERİ

2.1. Türkiye'nin İhracat Yaptığı Ülkelerin Verileri

0302 GTİP kodlu balık ürününün 2018 – 2019 yıllarındaki ihracat rakamları ülke temelli olarak değerlendirildiğinde, 2019 yılındaki ihracat rakamlarında 2018 yılına kıyasla yaklaşık 23 milyon Dolar değerinde artış görülmektedir. 2019 yılında en çok ihracat yapılan ülke 70,2 milyon Dolar ile Japonya olmuştur, ikinci sırada 61 milyon Dolar ile İtalya ve üçüncü sırada ise 52 milyon Dolar ile Yunanistan bulunmaktadır.

BALIK (0302) TÜRKİYE 2018 - 2019 İHRACAT VERİLERİ (ÜLKELER)						
Ülke Adı	2018 Miktar (Kg)	2018 Tutar (USD)	2019 Miktar (Kg)	2019 Tutar (USD)	2019 - 2018 Tutar Fark (USD)	2019 Toplam Tutarındaki Pay (%)
JAPONYA	3.591.775	49.017.791	5.814.949	70.271.084	21.253.293	14
İTALYA	13.185.323	52.478.564	16.513.487	61.015.715	8.537.150	12
YUNANİSTAN	11.537.998	46.702.830	14.327.310	52.092.113	5.389.283	10
HOLLANDA	11.083.650	51.902.172	11.969.941	50.345.482	-1.556.690	10
RUSYA FEDERASYONU	9.966.538	46.203.941	11.015.814	48.587.832	2.383.891	10
İSPANYA	9.778.495	40.204.189	9.594.736	34.854.943	-5.349.246	7
BİRLEŞİK DEVLETLER	4.520.222	27.476.680	5.170.982	27.314.211	-162.469	5
BİRLEŞİK KRALLIK	5.958.519	27.591.010	6.081.453	25.330.754	-2.260.255	5

LÜBNAN	9.401.577	28.748.632	7.572.300	21.581.927	-7.166.704	4
BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ	3.220.270	14.852.649	4.090.352	16.709.325	1.856.676	3
PORTEKİZ	2.787.386	14.625.820	2.944.806	14.025.138	-600.682	3
İSRAİL	2.100.327	10.738.193	2.395.578	10.924.298	186.105	2
UKRAYNA	1.552.771	6.511.459	2.687.895	10.551.333	4.039.874	2
KUVEYT	1.620.550	9.697.166	1.901.340	9.299.511	-397.655	2
ALMANYA	1.937.804	7.826.406	1.913.270	7.466.532	-359.874	1
FRANSA	1.605.522	7.312.040	1.534.694	6.393.718	-918.322	1
ROMANYA	1.685.350	6.621.855	1.332.514	5.354.405	-1.267.450	1
KATAR	893.876	3.862.352	1.351.912	4.977.327	1.114.975	1
SURİYE	4.360.652	5.219.001	2.987.698	4.248.337	-970.664	1
IRAK	3.494.601	2.336.063	5.433.541	3.808.315	1.472.252	1
KKTC	910.876	3.677.866	853.595	2.860.481	-817.384	1
ÜRDÜN	212.900	951.984	603.250	2.318.767	1.366.783	0,46
GÜRCİSTAN	281.073	1.390.889	459.917	2.215.641	824.753	0,44
LİTVANYA	672.409	2.951.778	573.716	2.214.715	-737.063	0,44
KANADA	157.304	801.814	436.359	1.886.498	1.084.685	0,38
BULGARİSTAN	503.942	1.393.154	319.328	1.189.904	-203.250	0,24
SUUDİ ARABİSTAN	430.960	1.844.862	284.830	1.156.682	-688.181	0,23
DİĞERLERİ	1.060.398	5.564.046	626.416	2.848.191	-2.715.855	1
TOPLAM	108.513.069	478.505.205	120.791.983	501.843.178	23.337.973	100

Kaynak: İstanbul E-birlik

2.2. Türkiye İllerinin İhracat Verileri

0302 GTİP kodlu balık ürünü Türkiye 2019 ihracat rakamları il temelli olarak incelendiğinde ise 211,8 milyon Dolar ile ilk sırada Muğla, ikinci sırada 132,3 milyon Dolar ile İzmir, üçüncü sırada ise 63,8 milyon Dolar ile İstanbul'un olduğu görülmektedir.

BALIK (0302) TÜRKİYE 2018 - 2019 İHRACAT VERİLERİ (İLLER)						
İl Adı	2018 Miktar (Kg)	2018 Tutar (USD)	2019 Miktar (Kg)	2019 Tutar (USD)	2019 - 2018 Tutar Fark (USD)	2019 Toplam Tutarındaki Pay (%)
MUĞLA	45.475.957	213.794.848	52.023.721	211.880.184	159.856.463	42
İZMİR	30.454.182	132.406.275	33.766.786	132.334.184	98.567.398	26
İSTANBUL	4.221.441	32.267.343	6.944.004	63.854.402	56.910.397	13
SAMSUN	4.723.164	24.262.089	4.575.739	20.357.572	15.781.833	4
MERSİN	8.341.715	21.771.899	7.968.013	16.180.385	8.212.371	3
DENİZLİ	2.906.480	13.004.968	3.866.588	15.375.342	11.508.754	3
BALIKESİR	1.152.328	14.217.651	971.455	13.099.205	12.127.750	3
HATAY	8.810.039	15.808.982	7.456.842	12.845.609	5.388.767	3
RİZE	814.438	4.477.532	1.693.206	9.853.324	8.160.118	2
EDİRNE	366.654	1.426.607	478.519	2.071.186	1.592.667	0,41
ÇANAKKALE	442.024	1.925.196	405.490	1.869.738	1.464.248	0,37
BURSA	199.598	751.860	252.295	922.535	670.240	0,18

TRABZON	100.995	440.689	173.291	741.036	567.745	0,15
ANTALYA	19.056	26.471	48.000	275.960	227.960	0,05
ADANA	61.365	248.561	43.155	144.937	101.782	0,03
GAZİANTEP	10.460	52.300	87.440	23.019	-64.421	0,005
KAYSERİ	117.190	149.044	37.440	14.561	-22.879	0,003
DİĞERLERİ	295.984	1.472.893	0	0	0	0
TOPLAM	108.513.069	478.505.205	120.791.983	501.843.178	381.051.194	100

Kaynak: İstanbul E-birlik

2.3. Türkiye'nin İthalat Yaptığı Ülkelerin Verileri

0302 GTİP kodlu balık ürününün 2018 - 2019 yıllarındaki ithalat rakamları ülke temelli olarak değerlendirildiğinde, 2019 yılındaki ithalat rakamlarında 2018 yılına kıyasla 1,4 milyon Dolar değerinde azalma görülmektedir. 2019 yılında ithalat yapılan ülkelerde birinci sırada 37,6 milyon Dolar ile Norveç, ikinci sırada yaklaşık 384 bin Dolar ile Yunanistan ve üçüncü sırada yaklaşık 214 bin Dolar ile Ukrayna gelmektedir.

BALIK (0302) TÜRKİYE 2018 - 2019 İTHALAT VERİLERİ				
Ülke Adı	2018 İthalat Tutarı (USD)	2019 İthalat Tutarı (USD)	İthalat Fark USD (2019 - 2018)	2019 Toplam Tutarındaki Pay (%)
NORVEÇ	37.627.323	37.612.170	-15.153	95,82
YUNANİSTAN	418.831	383.929	-34.902	0,98
UKRAYNA	255.999	213.959	-42.040	0,55
SENEGAL	395.453	193.500	-201.953	0,49
BULGARİSTAN	145.601	183.353	37.752	0,47
GÜRCİSTAN	547.491	148.232	-399.259	0,38
KUZEY KIBRIS TÜRK CUM.	592.046	145.901	-446.145	0,37
GİNE	96.710	107.686	10.976	0,27
HOLLANDA	84.451	105.250	20.799	0,27
BİRLEŞİK KRALLIK	34.271	60.086	25.815	0,15
RUSYA FEDERASYONU	52.992	55.752	2.760	0,14
MISIR	295.913	25.144	-270.769	0,06
ROMANYA	0	15.751	15.751	0,04
MORİTANYA	71.031	2.847	-68.184	0,01
SİERRA LEONE	0	826	826	0,002
ALMANYA	79.911	0	-79.911	0
FAS	2.182	0	-2.182	0
TAYLAND	2.010	0	-2.010	0
TOPLAM	40.702.215	39.254.386	-1.447.829	100

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı

KAYNAKLAR

1. Birleşmiş Milletler Tarım ve Gıda Örgütü Raporu 2020 (1.1. maddesi için)
<http://www.fao.org/3/ca7968en/CA7968EN.pdf>
2. Birleşmiş Milletler Tarım ve Gıda Örgütü & Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü Raporu 2019 (1.2. ve 1.3. maddeleri için)
<http://www.agri-outlook.org/commodities/Fish.pdf>
3. Trade Map internet sitesi
<https://www.trademap.org/>
4. 52wmb internet sitesi
<https://www.en.52wmb.com/>
5. İstanbul E-birlik internet sitesi
<https://istanbul.ebirlik.net/ebnet/app>
6. T.C. Ticaret Bakanlığı internet sitesi
<https://ticaret.gov.tr/>
7. Avrupa Komisyonu Veri Tabanı internet sitesi
https://madb.europa.eu/madb/datasetPreviewFormATpubli.htm?datacat_id=AT&from=publi